

INFORMATOR REGIONALNEGO STOWARZYSZENIA NA RZECZ OSÓB AUTYSTYCZNYCH I ICH RODZIN W RUDZIE ŚLĄSKIEJ

NR 57

październik 2007

Redakcja Liliana Bujala bujadar@tychy.com

Dane kontaktowe Zarządu:

Danuta Billewicz 032 255 29 25 billewicz@interia.pl
Alina Kolber 032 241 58 52 alutka7@poczta.fm
Joanna Ligocka 032 243 91 70
Anna Bemben 032 241 45 06 bogucice@tlen.pl

Numer zamknięto: 30 września 2007

My w Internecie: <http://www.autyzmirodzina.republika.pl/>

FORUM RODZICÓW

Złote myśli rodziców ze stażem cz.2

Wieczorami w dniach 7 i 8 sierpnia 2005 zebrali się rodzice osób z autyzmem, uczestniczący w turnusie rehabilitacyjno-terapeutycznym w Szkolce Myślniewskiej organizowanym przez KTA o/Kraków by podzielić się swoimi doświadczeniami. Oto praktyczne rady z życia wzięte:

JAK POSTĘPOWAĆ MAJĄC DZIECKO Z AUTYZMEM

1. Wspólny front to podstawa: rodziców, rodzeństwa, dziadków i dalszej rodziny, opiekunów, wolontariuszy, nauczycieli. Sprzeczne sposoby postępowania bardzo szkodzą.
  2. Zbuduj swoją „grupę wsparcia”: lekarz pediatra, psychiatra, znający się na rzeczy psycholog, pedagog specjalny, logopeda, wolontariusze. Oni pomogą Ci przygotować program do pracy z dzieckiem i go wdrożyć, zapobiegną wypalaniu się się.
  3. Staraj się traktować dziecko autystyczne jak inne zdrowe – nawet jeśli wydaje ci się, że ono tego nie zauważa np. Tak samo modne stroje, kolorowe zabawki, wyjazdy na wakacje.
  4. W miarę możliwości traktuj dziecko autystyczne adekwatnie do jego wieku np. Teletubisie nie są filmem dla 15-latką, a kucyki uczesaniem dla 25-letniej kobiety.
  5. Nie staraj się poprawić wszystkiego naraz, bo nie dasz rady.
  6. Każde zachowanie dziecka ma jakąś przyczynę, znalezienie jej ułatwia życie (dlaczego nie chce jeść? – może nie lubi smaku, zapachu, temperatury, koloru talerza, może bolą go zęby, a może chce pokazać kto tu rządzi; dlaczego uderza głową? – może go boli i chce w ten sposób ból przerwać, może jest niedowrażliwy czuciowo, a może czeka na reakcję rodziców, dlaczego ucieka? itd.), przy gwałtownych zachowaniach najpierw szukaj przyczyn somatycznych (np. ból), a potem psychicznych.
- ### EDUKACJA
7. Wyeliminowanie zachowań zaburzących (machania rękami przed oczami, wydawania dźwięków, biegania, kręcenia przedmiotami itd.) ułatwia naukę, najpierw uczymy siedzenia przy stoliku na krześle, koncentracji, poprawnego trzymania ołówka, potem czytania i pisania.
  8. Zanim wydasz polecenie zwróć uwagę dziecka na siebie (zawołaj je, kłaśnij, poproś o spojrzenie w oczy), powtórz polecenie parę razy, jeśli potrzeba (nie zniechęcaj się).
  9. Daj dziecku czas na wykonanie polecenia, nie zalewaj go potokiem słów i nowych poleceń. Nie wyręczaj dziecka. Jeśli trzeba stosuj podpowiedzi manualne (wykonaj zadana czynność ręką dziecka bez komentarza słownego).
  10. Drobnymi kroczkami do przodu – stawiaj przed dzieckiem

zadania dopasowane do jego możliwości, nieco tylko na wyrost (nie od razu Kraków zbudowano). Zaczynaj od poleceń prostych, dziel skomplikowane zadania na etapy, wskazuj ile zostało do końca.

11. Nagradzanie – natychmiastowe (żeby dziecko mogło powiązać działanie z nagrodą), nagroda dopasowana do dziecka (niewielka rzeczowa: marchewka, 1 chips, paluszek słony, żelka, potem 1-5 min. zabawy ulubioną zabawką, a w miarę rozwoju - społeczne: pochwała, uśmiech oklaski) lub odroczone (przy wyżej funkcjonujących – zbierzesz 10 żetonów, to dostaniesz ...).

12. Nagroda wyłączona tj. jeśli nagrodą jest 1 kostka czekolady, to dziecko nie może dostać w niedzielę do ręki od babci tabliczki czekolady do zjedzenia „kiedy chce”.

KOMUNIKACJA

13. Wymagaj od dziecka odpowiedzi „TAK” i „NIE” nawet jeśli sytuacja jest oczywista. „Chcesz lody?” (poza nagrodami). To wstęp do komunikacji.

14. Staraj się zauważyć i odpowiadaj na każdą próbę komunikacji ze strony dziecka (pociągnięcie za rękaw, szturchnięcie, pisk, okrzyk, mig itd.), zapytaj „co chcesz mi powiedzieć?” „O co prosisz?”, zgaduj, jeśli odpowiedź nie jest czytelna, aż uzyskasz potwierdzenie (jak w kalamburach).

WYCHOWANIE

15. Nie mów czego dziecko ma „nie robić”, ale jak ma się zachować, a więc nie „nie kręć się” a „stań w miejscu”, nie „nie zatykać uszu” a „ręce na dół”

16. Konsekwencja – nie „odpuszczaj” dla świętego spokoju a „negocjuj” np. mimo starań nie chce zjeść zupy, niech zje ½ talerza, albo 20 łyżek, nie chce iść na wycieczkę, niech przejdzie tylko w jedną stronę itd.

17. Opuścić możesz w rzeczach drobnych i nieważnych, nie wszystko musi być jak tego chcesz, to nie przegrana, to świadome wyluzowanie, inaczej będziesz stale sfrustrowany/a gdy twoje dziecko nie potrafi liczyć do 200 czy narysować człowieka, ale bądź „twardy” w rzeczach istotnych (zwłaszcza narażających bezpieczeństwo dziecko i innych – agresja, autoagresja).

18. Pokaż dziecku, że bierzesz pod uwagę jego potrzeby, nawet jeśli nie możesz ich spełnić. „Wiem, że chcesz iść teraz na spacer, ale ... pójdziemy po szkole”. „Wiem, że chcesz zjeść czekoladę, ale... dostaniesz ją po obiedzie”.

19. Pozwól swojemu dziecku decydować. Ćwicz je w tym. Zapytaj „Co chcesz zjeść?” i pokaż dwa rodzaje żywności do wyboru, „Co chcesz ubrać?” – czerwony podkoszulek czy niebieski? – to pomaga zwłaszcza wtedy, gdy ulubiony żółty właśnie został oddany do prania

spisala Iwona Maciejowska (zaczepnięto ze strony Marcina Michalskiego, www.m-michalski.com.pl/) (LB)

WARTO WIEDZIEĆ

Czerwiec 2007 - zmiany w ustawie o rehabilitacji

"Ustawa z dnia 15 czerwca 2007 r. o zmianie ustawy o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych oraz o zmianie niektórych innych ustaw" przyniosła szereg zmian, które mogą mieć wpływ na sytuację osób niepełnosprawnych.

Orzekanie do celów pozarentowych

Nowelizacja ustawy zakłada, że osoba ubiegająca się o wydanie orzeczenia o stopniu niepełnosprawności może zostać skierowana na specjalistyczne badania (w tym psychologiczne) do Wojewódzkiego Zespołu ds. Orzekania o Niepełnosprawności.

Zostanie ona poddana badaniom na podstawie skierowania wystawionego odpowiednio: przez lekarzy bądź psychologów - członków zespołów orzekających.

Wyniki badań są przedstawiane w formie pisemnej na formularzu badania, do którego dołącza się wydruki komputerowe lub wykonane zdjęcia. (...)

W ciągu 3 dni wyniki badań wysyłane są do tego zespołu orzekającego, którego lekarz lub psycholog wystawił skierowanie. Drugi egzemplarz wyników przechowywany jest w wojewódzkim zespole, prowadzącym rejestr badań. Na wniosek osoby badanej lub jej przedstawiciela ustawowego wydaje się kopie wyników badań.

Zakres wykonywanych badań, tryb i warunki kierowania na nie, warunki organizacyjne ich wykonywania i warunki techniczne pomieszczeń, w których te badania są wykonywane, zostaną uściśnione w rozporządzeniach. Przepis wchodzi w życie 30 lipca 2007 r.

Możliwość orzekania dla posiadających inne orzeczenia

Aby osoba niepełnosprawna mogła korzystać z przysługujących jej ulg i uprawnień musi mieć prawnie orzeczone stopień niepełnosprawności lub niezdolność do pracy.

Obecnie obowiązują dwa rodzaje orzecznictwa, regulowane dwiema różnymi ustawami i prowadzone przez dwie różne instytucje:

1. Orzecznictwo do celów rentowych, które prowadzą lekarze orzecznicy ZUS, oraz komisje lekarskie ZUS. Szczególnymi grupami, wyłączonymi spod orzecznictwa ZUS, są rolnicy i ich rodziny, podlegający lekarzom rzeczoznawcom i komisjom lekarskim Kasy Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego (KRUS), a także tzw. służby mundurowe (policjanci, żołnierze, celnicy) i ich rodziny, podlegające komisjom lekarskim MON lub MSWiA.

2. Orzecznictwo do celów pozarentowych - prowadzone przez powiatowe lub miejskie zespoły ds. orzekania o niepełnosprawności.

Dobrze, żeby osoba niepełnosprawna posiadała oba rodzaje orzeczeń, ponieważ orzeczenie wydane przez ZUS określa zdolność osoby niepełnosprawnej do podjęcia pracy, natomiast

orzeczenie powiatowego zespołu nie ma takiej mocy prawnej. Na podstawie orzeczenia zespołu powiatowego osoba niepełnosprawna może korzystać z ulg i uprawnień pozarentowych, umożliwiających jej otrzymanie różnych dodatkowych świadczeń.

Osoby posiadające: orzeczenie o zaliczeniu do jednej z grup inwalidzkich (I, II, III), orzeczenie o niezdolności do pracy w gospodarstwie rolnym, lub orzeczenie wydane przez lekarza orzecznika ZUS, mogą złożyć wniosek o ustalenie stopnia niepełnosprawności i określenie wskazań korzystania z ulg i uprawnień.

Wniosek taki składa się do powiatowego zespołu ds. orzekania o niepełnosprawności. Dzięki temu:

1. orzeczenie o całkowitej niezdolności do pracy i niezdolności do samodzielnej egzystencji jest traktowane na równi z orzeczeniem o znacznym stopniu niepełnosprawności;

2. orzeczenie o całkowitej niezdolności do pracy jest traktowane na równi z orzeczeniem o umiarkowanym stopniu niepełnosprawności;

3. orzeczenie o częściowej niezdolności do pracy oraz celowości przekwalifikowania jest traktowane na równi z orzeczeniem o lekkim stopniu niepełnosprawności

Chcąc uzyskać orzeczenie o stopniu niepełnosprawności osoba zainteresowana przedstawia komisji dokumenty potwierdzające jej niezdolność do pracy, a także inne orzeczenia które posiada. Należy pamiętać, że od orzeczenia o stopniu niepełnosprawności wydanego na podstawie innych orzeczeń, zainteresowanemu nie przysługuje odwołanie. Przepis wchodzi w życie 30 lipca 2007 r.

Warsztaty Terapii Zajęciowej

Warsztaty Terapii Zajęciowej to placówki stwarzające osobom niepełnosprawnym niezdolnym do podjęcia pracy możliwość przywracania umiejętności niezbędnych do podjęcia zatrudnienia. Nowelizacja Ustawy wprowadza konieczność kontroli ich działalności przez Powiatowe Centra Pomocy Rodzinie.

Kontrola ta powinna być przeprowadzana co najmniej raz w roku. Każda fundacja, stowarzyszenie lub inny podmiot zamierzający zorganizować lub już prowadzący warsztaty terapii zajęciowej będzie przyjmować i zatwierdzać zgłoszenia chętnych do uczestnictwa w warsztacie w uzgodnieniu z Powiatowym Centrum Pomocy Rodzinie. Przepis będzie obowiązywał od 30 lipca 2007 r.

Turnusy rehabilitacyjne

Nowelizacja wprowadziła zmiany odnośnie obliczania dochodów, które są uwzględniane przy ustalaniu prawa do ubiegania się o dofinansowanie uczestnictwa w turnusie rehabilitacyjnym.

Od 30 lipca 2007 roku będzie brany pod uwagę przeciętny miesięczny dochód, w rozumieniu przepisów o świadczeniach rodzinnych, podzielony przez liczbę osób we wspólnym gospodarstwie domowym, obliczony za kwartał poprzedzający miesiąc złożenia wniosku. Dotychczas brano pod uwagę dochód za rok podatkowy

poprzedzający rok, w którym składany był wniosek. Dochód obliczany był w rozumieniu przepisów o zasiłkach rodzinnych, pielęgnacyjnych i wychowawczych.

Transport dzieci i młodzieży do szkół

Duże zmiany zaszły w przepisach Ustawy o systemie oświaty, regulujących kwestię dowozu do szkół dzieci niepełnosprawnych. Dotychczas ustawa nakładała na gminę obowiązek dowozu dzieci tylko do szkół podstawowych i gimnazjów.

Nowelizacja rozszerzyła obowiązki gminy także na dowóz dzieci do najbliższej szkoły ponadgimnazjalnej. Dotyczy to tylko uczniów z niepełnosprawnością ruchową, oraz upośledzeniem umysłowym w stopniu umiarkowanym lub znacznym, nie dłużej jednak, niż do ukończenia przez nich 21. roku życia.

Dodatkowo, gmina będzie miała obowiązek zapewnić bezpłatny transport oraz opiekę na czas przejazdu, dzieciom i młodzieży upośledzonej umysłowo w stopniu głębokim, na zajęcia rewalidacyjno-wychowawcze do ośrodka, umożliwiającego realizację obowiązku szkolnego. Bezpłatny transport i opieka przysługują osobom niepełnosprawnym nie dłużej, niż do ukończenia przez nie 25. roku życia. W przypadku gdy dowóz do szkoły lub ośrodka zapewniają rodzice, otrzymają oni zwrot kosztów na zasadach określonych w umowie, zawartej między wójtem (burmistrzem, prezydentem miasta), a rodzicami. Przepis wchodzi w życie 1 września 2007 roku.

2007-07-25: Anita Siemaszko, Justyna Cuźe, Wojciech Piętko, zacierpnięto z portalu www.niepelnosprawni.pl (autoryz. LB)

OGŁOSZENIA I INFORMACJE

Ogólnopolska Konferencja Naukowa nt. „Autyzm – wyzwania dla rodziny i społeczeństwa” Wrocław **4-5 grudnia 2007 r.** w Instytucie Pedagogii Specjalnej Dolnośląskiej Szkoły Wyższej Edukacji Towarzystwa Wiedzy Powszechnej przy ul. Strzegomskiej 55 we **Wrocławiu**. Cena 100zł. Problematyka konferencji będzie skupiała się na następujących zagadnieniach:

- problemy diagnostyczne autyzmu
- formy terapii i rehabilitacji osób z autystycznego spektrum
- sytuacja szkolna i edukacyjna dzieci z autyzmem z uwzględnieniem łagodnego krańca autyzmu
- samodzielność i aktywizacja zawodowa dorosłych osób z autyzmem
- specyfika funkcjonowania rodziny z chorym na autyzm; - sytuacja nauczyciela, pedagoga specjalnego – terapeuty i jego problemy w pracy z osobami z autyzmem
- integracja i inkluzja osób z autyzmem

Serdecznie zachęcamy do udziału w naszej konferencji i zapraszamy do Wrocławia. Przewodnicząca Komitetu prof. dr hab. Małgorzata Sekułowicz.

Tel.: 0697187369, 0507196810. www.dswe.wroc.pl (LB)